

Τα βάσανα μικρών ανθρώπων: από τον Έβρο στη Σύρο, Παιδοπόλεις

Δημήτρης Χάλαρης

Πρόλογος του Ν. Λυγερού

Δημητρίου Ν. Χάλαρη

Τα βάσανα μικρών ανθρώπων

ΑΠΟ ΤΟΝ **ΕΒΡΟ** ΣΤΗ **ΣΥΡΟ**
ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΗ:

ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΕΒΡΟΥ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΡΟΔΟΠΗΣ - ΕΒΡΟΥ

Η ευθύνη των Ελλήνων

Η ευθύνη των Ελλήνων έχει πάντα το ίδιο βάρος, όποιες κι αν είναι οι ιστορικές περιστάσεις που τους καλούν να επιβεβαιώσουν την ελληνικότητά τους, να πουν Ναι στον εαυτό τους και Όχι στην αλλοτρίωση της ψυχής τους. Αλλά και οι ιστορικές περιστάσεις, που μας καλούν σήμερα ή θα μας καλέσουν αύριο, να πούμε το μεγάλο Ναι και το μεγάλο Όχι, ποιος μπορεί να πει ότι είναι λιγότερο κρίσιμες, λιγότερο οριακές, από εκείνες του 1453 ή του 1821;

Η ιστορία της ανθρωπότητας, μέσα σε λίγες δεκαετίες, άλλαξε χρόνο και διαστάσεις. Ο βηματισμός της έγινε πολύ ταχύτερος, τόσο που δεν μπορεί πια να υπολογισθεί με τα παλαιά μέτρα γενεών και αιώνων. Ο χώρος, που μέσα του δια-

ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΟΧΟΥ		ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ		Παρατηρήσεις επί:	
 Τόπος και διεύθυνση παλαιάς κατοικίας: <i>Μεγαροπόλις Πλαταιών</i> Ημερομηνία: <i>2-12-49</i> Διεύθυνση: <i>Προαύλη εν υπαιθροίς του Ζωολογικού Πάρκου</i> ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: <i>Προαύλη εν υπαιθροίς του Ζωολογικού Πάρκου</i>		 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΙ ΚΑΡΥΕΣ ΑΤΟΜΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΕΡΧΟΚΑΝ ΤΟΥ ΚΑΡΥΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΕΤΕΡΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΤΕΡΧΟΚΑΝ ΕΤΟΣ 1949		1) <i>Σοφιστική</i> 2) <i>Μαθηματικά</i> 3) <i>Γραμματική</i> 4) <i>Γεωμετρία</i> 5) <i>Μαθηματικά</i> 6) <i>Γεωμετρία</i> 7) <i>Πατριότις</i> 8) <i>Γραμματική</i> 9) <i>Μαθηματικά</i> 10) <i>Γεωμετρία</i> 11) <i>Μαθηματικά</i> 12) <i>Μαθηματικά</i> 13) <i>Μαθηματικά</i> 14) <i>Μαθηματικά</i> 15) <i>Μαθηματικά</i> 16) <i>Μαθηματικά</i> 17) <i>Μαθηματικά</i> 18) <i>Μαθηματικά</i> 19) <i>Μαθηματικά</i> 20) <i>Μαθηματικά</i> 21) <i>Μαθηματικά</i> 22) <i>Μαθηματικά</i> 23) <i>Μαθηματικά</i> 24) <i>Μαθηματικά</i> 25) <i>Μαθηματικά</i> 26) <i>Μαθηματικά</i> 27) <i>Μαθηματικά</i> 28) <i>Μαθηματικά</i> 29) <i>Μαθηματικά</i> 30) <i>Μαθηματικά</i>	
ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ		ΦΥΣΙΟΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ		ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ	
Ηλικία: <i>16</i> Κατά την Είσοδον: <i>20</i> <i>1,25</i> Κατά την Έξοδον: <i>20</i> <i>1,37</i> Κατά την διαμονήν του ες την Παιδείαν: ΚΑΛΩΣ ΑΙΩΝΕΜΑ ΕΜΒΟΛΙΑ <i>Τολομαίους, 16-5-49</i> <i>Βολυδαίους</i> ΟΡΘΟΙ		ΜΟΡΟ Ημερ. ΜΑΝΤΟΥΚ Ημερ. Β. C. G. Ημερ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΙΣ		Σχολική: <i>15. 10. 1949</i> <i>Εργαστήριο</i> Επαγγελματική	
Ο ΙΑΤΡΟΣ: <i>[Signature]</i>		Η ΑΡΧΗΘΟΣ: <i>[Signature]</i>		ΟΡΘΟΙ	
ΦΥΛΑΞΕ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΤΙΚΑ Α ΤΟ ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ - ΜΗ ΠΕΧΝΑΤ ΝΑ ΤΟ ΣΧΗΜΕ ΣΤΟ ΓΙΑΤΡΟ ΕΟΥ					

δραματίζονται τα ιστορικά γεγονότα, έγινε πολύ πιο στενός, τόσο που δεν μπορεί πια να υπολογισθεί με τα προαιώνια μέτρα ηπειρών και ωκεανών. Ποτέ το παρόν δεν ήταν τόσο φευγαλέο όσο είναι σήμερα.

Ποτέ το αύριο τόσο άγνωστο. Έχει και το άγνωστο τις διαβαθμίσεις του. Τώρα φτάνει ως το λογικά πιο ασύλληπτο. Έτσι, η ευθύνη για τη διατήρηση της ταυτότητάς μας -του καθενός μας ως ατομικής ταυτότητας- είναι ίσως πολύ βαρύτερη από την ευθύνη των Ελλήνων σε οποιαδήποτε παλαιότερη εποχή. Ο μέγας κίνδυνος δεν έρχεται απ' έξω. Έρχεται από μέσα μας. Οι ιαχές των αλλοφύλων δεν ακούγονται έξω από τα τείχη. Δεν κινδυνεύουμε να υποδουλωθούμε ή -κι αν ακόμα σημειωθεί ένας τέτοιος κίνδυνος- είναι πολύ μικρότερος από τον κίνδυνο να αλλοτριωθούμε, να χάσουμε χωρίς καν να μας απειλήσει ή και να μας υποδουλώσει άλλος λαός την εθνική ταυτότητα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Συνάντησα το βιβλίο του Δημήτρη Χάλαρη σε μια έκθεση για τον Vincent van Gogh στη Σύρο. Τα βάσανα μικρών ανθρώπων ήταν ακόμα φύλλα που είχε συλλέξει ο συγγραφέας, για να μην ξεχαστεί η μικρή ιστορία που με κόπο δημιουργεί τη μεγάλη. Μ' άγγιξε το αντικειμενικό του ύφος κι η αγάπη του για την αλήθεια. Δεν προσπάθησε να ωραιοποιήσει την κατάσταση, δεν έβαλε χρώματα στις απρόμαυρες φωτογραφίες και δεν έντυσε την παλιά πραγματικότητα με τα λούσα της κοινωνίας. Εξέτασε, μελέτησε στιγμές ανθρωπιάς με τον εμφύλιο πόλεμο. Δεν χαρακτηρίζει, περιγράφει το τοπίο που δεν έχει νόημα, όπως θα έλεγε ο Vincent, αν δεν υπάρχουν άνθρωποι. Σε αυτό το βιβλίο δεν βλέπουμε παιδιά, αλλά μικρούς ανθρώπους που πρόλαβαν ίσα-ίσα να ζήσουν σε μια περιεργή εποχή, μ' έναν παράξενο τρόπο. Τα βάσανά τους δεν ήταν βασανιστήρια, αλλά εμπόδια και δυσκολίες που έπρεπε να ξεπεράσουν, για να ζήσουν ως ελεύθεροι άνθρωποι. Ο Δημήτρης Χάλαρης δεν θέλει να ξεχάσει ούτε την προδοσία, ούτε τους μικρούς ανθρώπους. Ανήκει σε αυτήν την ανθρωπότητα που δεν υπολογίζει τις κοινωνικές συνθήκες της λήθης, κι ασχολείται με το χρόνο, διότι γνωρίζει ότι αυτός είναι χώρος της αντίστασης.

Γι' αυτό το λόγο δεν στέκεται στα κουρεμένα κεφάλια, αλλά στις επιστολές τους και τις μαρτυρίες τους. Με το βιβλίο του αποδεικνύει σε όλους πόσο ανθρωπίνος είναι. Και μας δείχνει ένα μονοπάτι, που ανοίγει τους ορίζοντές μας τους εσωτερικούς. Θεωρεί ότι ο λαός μας πρέπει να ξέρει την ιστορία του, ακόμα κι αν έχει μαύρες σελίδες, για να έχει μέλλον. Λειτουργεί με το βιβλίο του *Τα βάσανα μικρών ανθρώπων*, ως σελιδοδείκτης της ιστορίας μας. Αυτή είναι η αξία του έργου του, διότι αποτελεί μια αναγνώριση του παρελθόντος των ανθρώπων που εμπλούτισαν την πατρίδα μας με την ιστορία τους και την ανθρωπιά τους.

N. Λυγερός

